

STOPA

"Chcem' věrni
zůstat také dál.."

Zpráva
č. 7

ČASOPIS ČESKOSLOVENSKÝCH SKAUTŮ A SKAUTEK V EXILU

STOPA P.O. Box 1948
San Diego, California
92112

28. říjen 1918 - 1964.

Čtyřicet šest let. Dvacet let svobody a dalších dvacet šest tenna. Zdá se však, že svítá.

Když se nad Prahou ozvaly první výkřiky osvobození v roce 1918 a když se i v ostatních městech a vesničkách rozezvučely zvony radosti, byli jsme my, skauti, již ve službě. Naši cyklisté byli první, kteří roznášeli a doručovali zprávy Národního Výboru a první československá poštovní známka byla skautská známka. Žádný jiný stát nemá něco podobného. Byli jsme na místě, protože jsme byli připraveni. A dobře připraveni. Když Svojsík začal vydávat svůj časopis Junák, dávno před první světovou válkou v roce 1910, byly na obálce a na první stránce každého čísla znaky našich zemí. Ale nebyl tam rakouský orel, jak tomu bylo na každé školní učebnici a na každém jiném časopise pro mládež. A po celou válku tento znak, později nazvaný Legionářský, zůstal na první stránce. Junák byl jeden z mála časopisů a jediný časopis mládeže, který neotisknul podobiznu císaře Karla v roce 1916. Nebyl to náš král.

Naši skauti před 28. říjnem neslibovali věrnost Rakouské monarchii a Svojsík se tomu šikovně vyhnul nahradiv první bod slibu; "...budu věrný ideálům své duše..." Naši skauti byli připraveni 28. října 1918 a věděli co dělat a byli na místě.

Po dvacet let jsme oslavovali den našeho osvobození činností, závody nebo jinými podniky. Mívali jsme pravidelně závěrečný den sborových či okresních závodů a odevzdávání cen. Osmadvacátý říjen se stal jakýmsi dnem celoročního sčítování, zakončení letní činnosti a snad bych řekl skautským posvícením.

V roce 1938 po Mnichově se neoslavovalo. Bylo hrobové ticho všude, nebyly průvody ani řeči. My, skauti jsme však zažehli v ten den svoje táboráky, a více nežli kdy jindy jsme mysli na slavnou minulost a slavnější budoucnost naší vlasti. Bylo temno kolem nás, ale kolem ohňů a v srdcích bylo jasno. Připravovali jsme se opět.

V roce 1945 zase plály naše ohně po všech táborech a tábořištích v radosti nad vykoupěnou svobodou. Vzpomínali jsme těch, kteří se nedožili i těch, kteří zemřeli, abychom my byli svobodní.

V roce 1948 plály jen malé, tajné ohničky poskrovnu. Vzpomínám, že jsem "oslavil" tento den výletem na západ "přes kopečky". I ty malé ohýnky postupně pohasínaly, jen tu a tam ještě jiskra svítila v mnohých srdcích.

Letos se dočítáme v novinách a doslycháme od lidí, kteří navštívili naši vlast, že mládež nosí na opascích skautské lilie, vyšívá si je na košile a na blůzy. Zpívá skautské písničky kolem ohňů a ohniček. Ta skautská lilie je jim symbolem svobody, věčné svobody, svobody myšlenek, které nikdo nespoutá a srdcí, které nikdo nezastaví.

V roce 1964 svítá. Svítá kolem ohňů i v srdcích.

Velen.

V ČSR kvetou skautské lilie.
(Opsáno z Československého Zpravodaje)

Zmiňuje se o tom časopis "Host do domu" ve svém červnovém čísle: "Kresby a znaky skautské lilie, které se v poslední době hustěji objevují, například neuměle vpálené na kytarách a řemíncích náramkových hodinek anebo jako plechový odznak na bundách a kožených pasech mladých lidí kolem šestnácti let, symbolizují silnou, živelnou neurčitou touhu šestnáctiletých žít jinak!

Bylo už mnohokrát napsáno, a ještě vícekrát řečeno, že skauting dovedl mládež upoutat, protože dovedl vyplnit její život a sny. Lze-li věc zjednodušit až do krajnosti, dá se říci, že podstatný rozdíl mezi skautskými výchovnými metodami a -řekněme- jinými výchovnými metodami tkvěl především v účinném psychologickém přístupu k mládeži, v principu, že "ryba se chytá na to, co chutná rybě, a nikoli na to, co chutná rybaři." Takový princip, uvedený jedenkrát do výchovné práce, má právě tak dalekosáhlé důsledky, jako uplatnění opačného principu, podle kterého je mladý člověk pouze zmenšený starý člověk a podle kterého je organizace mládeže zmenšený mechanický model organizace dospělých. Pamatuji se, že v době, kdy probíhaly ostré diskuse o skautingu, nám bylo řečeno, že je nesmyslné tvrdit, jako by reakční skautská ideologie mohla mít vůbec nějaké pokrokové metody.

Chlapci, kteří dnes nosí a malují skautskou lilii, nevědí, co je to skauting. Nevědí, také nic o těch diskusích - a dobře, že nevědí. Lilie na jejich ošoupaných nebo zbrusu nových bundách nemá žádný určitý ideologický smysl. Jde o něco zcela jiného; tito mladí lidé cítí nejasně, že jejich předstíraná obhroubllost a jejich jednotvárná a pustá "činnost" je jednostranná a nepřírozená. Tito chlapci a děvčata, kteří dnes v patnácti a šestnácti letech nejsou již děti, ale rovdovové, ne již lidé, ale zmenšení funkcionáři - to jsou naše děti, které horce touží po vlastním, plném rozkvětu. Jsou v paradoksní situaci, že mají vše ale nemají nic. Místo plnosti a rozkvětu se jim dostává často pouze mentorování a ještě častěji lhostejnost.."

A článek o této další fázi prohrané komunistické bitvy o mládež končí nejistě: "Chystají se k rozpuku lilie, o nichž nevíme, zda dají nádherný květ, anebo zda se předčasně neuzavrou před naší lhostejností."

Jsem rozený Pražák. Ale přes všechnu lásku k Praze, symbolu národa, k místu, které rostlo slávou a upadalo jeho porobou, vždy jsem toužil ven z ulic, na louky, do lesů, mezi květy a k bublajícím potokům, do volné přírody. Té také patří má druhá láska.

Dva lidé se u mne postarali o tento cit, který mi zůstal i v atomové emigraci v Brazílii: otec a A.B. Svojsík.

Otec už od mých dětských let mne prováděl o prázdninách křivoklátskými lesy, koupal v Berounce a lesních tůních, učil znát živočišstvo a tiše je pozorovat. A.B. Svojsík mne vodil do přírody jinak, ale stejně krásně, a má láska k ní ještě rostla.

Je dobře si uvědomovat zásluhy obou těchto mužů o můj poměr k okolí, které mi zpívalo, oslňovalo čistotou obrazů, architekturou rostlin a inteligencí živočichů. Můj zrak vždy uhýbal, když se měl setkat s komínem, silnicí nebo jiným produktem bezduché civilizace. A cit pro přirozenou krásu mi pak dal vnímat díla opravdového umění.

Oba tito mi učitelé už nežijí. Po naplnění svého plodného života mne tu ponechali s výsledky své výchovy. Vás jako Junáky budou více zajímat má setkání s A.B. Svojsíkem. Slyšte proto, co o tom pamatuji:

Byl jsem na reálném gymnasiu v Křemencově ulici (správné označení "proti Flekům") myslím v sekundě, když jsme našli v tělocvičně nového profesora: nápadně otevřené oči pod vysokým čelem, s něhož kupředu neposlušně přepadávaly přirozené vlny světlých vlasů, pod dívčím nosíkem světlý knírek, ukroucený do dvou špiček, opravdu špiček, růžová tvář, tu a tam nějaká piha, celkový výraz - dobrák. Setkání v prvé hodině alotrif (pro nás, mladé pány, tělocvik dosud nic jiného nebyl) vyznělo nepříjemně vesele, když nový profesor poprvé prošel před šikem: vypjatý, širokých ramen, nakloněn nad špičkami, na které se nápadně vypínal jako baletka. Z tichých úsměvů vybuchl rázem huronský smích. Prof. Svojsík se zastavil, možno-li ještě více otevřel oči, zatnul zuby a zatahl ještě malou brádu s dolíčkem trochu nad ohryzek. A jen hlavou otáčel po nás všech. Slova neřekl. Tohle působilo tak podmanivě, že jsme se poprvé před profesorem zastyděli, okamžitě ztichli, a nikdy víc u něho neslušnost neopakovali. Věděl, proč jsme se tak chovali? Asi ne. A vždy, když na to vzpomenu, jsem rád, že netušil, že se jednalo o jeho osobu.

Na jaře pak získal několik hochů pro první skupinu Junáků, která s hochy odjinud čítala málo přes deset. Až na mého spolužáka Vládu Herlesu už nepamatuji jména. Byl jsem velmi udiven otcovým svolením účasti, protože do té doby jsem nikdy nevyšel bez doprovodu rodičů. Ale toto uvolnění z rodinné nevolnosti nebylo pod vedením Svojsíkovým žádnou volností, jak jsme si ji v tom věku představovali. Spousta úkolů a povinností vyčerpalo čas, kdy jsme byli "bez dohledu". A ani jsme si neuvědomovali, že mnohem ochotněji posloucháme společného "otce" než vlastního. Bavilo to. A učilo. Nenápadně. A po prvním výletu do Šárky jsme se už těšili na příští neděli.

A vlastně teprve při této vzpomínce si uvědomuji, že se o nedělních výletech na škole vůbec nemluvílo ani s br. Svojsíkem, ani s druhými hochy. Kyslím, že tento podnik br. Svojsík dělal tehdy ještě "na černo" a že povolení rakouských úřadů přišlo později. Také až hodně později jsme dostávali uniformu. První, myslím, byl skautský pas, a nakonec zelené košile (ty první, snad z Anglie, hodně štípaly, ale trpěli jsme hrdě), ke kterým maminky opatřily obutí a krátké kalhoty.

Svojsíkova práce s hochy po stránce výchovné byla skvělá. Také až teď si uvědomuji, jak dovedl působit na nás jednotlivě, i na náš poměr mezi sebou a k jiným lidem. Ta jeho pobídka "pomoz" ve mně zůstala přes mnohá zklamání podnes. A můj poměr k mrtvé tváři se vykristalisoval k absurdní oboustranné příchyllosti. A vlivem této výchovy jsem získal u skautů nejlepšího přítele ve spolužáku Herlesovi, s kterým jsem ve škole

neztratit slova. Vláda, jeden z mála "hodných", který se ani nahlas nezasmál a přece kryl ústa třemi prostředními prsty pravé ruky, a já, ne-li původce, tedy určitě účastník každého třídního excessu. I když jsme byli v třídní abecedě za sebou, stáli jsme ve škole daleko od sebe. Ale pod A.B. Svojsíkem jsme k sobě bratrsky přilnuli a stali se nerozlučnými.

Postupem času stal se z naší skupiny I. oddíl pod vedením br. Ing. Jelena. Ale organizace rychle rostla a po složení prvotřídní zkoušky jsme se s Herlesem přihlásili do nového oddílu, když bylo nutno I. rozdělit. Založil se už XVI. a jeho vůdcem byl br. Kouba.

Nová klubovna v Dienzenhofferově pavilonu na smíchovském podbřeží dostala o prvním výročí oddílu návštěvu A.B. Svojsíka. Byla tak trochu překvapením a nevím, neplatila-li právě nám dvěma, kteří jsme s ním začínali. Neřekl nic, ale jeho oči, těkající s jednoho z nás na druhého, mluvily o vzpomínkách na krásné začátky. Vím to až dnes, kdy vzpomínám. Herles, vždycky zdrženlivý, mlčel, a já tehdy nenašel odvahu mu - poděkovat. Kůž to nahradí tato vzpomínka.

Prof. A.B. Svojsík byl také vedle Junáka nadšeným Sokolem. Nikdy nevyšel bez sokolského odznaku. A věřil, a modlil se. Pamatuji, jak těžce nesl nesoulad mezi Sokolem a Junákem, dvěma organizacemi, které se tehdy staraly o dorost. Vytýkalo se mu, že odvádí Sokolu chlapce. Neprávem, získal Sokolu mnoho hochů, také mne. A skautská výchova nesměřovala proti nikomu. Byla prostě něco nového: kázeň se neprojevovala jen postojem v pozoru, a skoky přes kvetoucí keř byly líbivější než přes mrtvého koně. Ale hrála tu úlohu otázka náboženská: když Sokol pod Dr. Scheinerem (členem Masarykovy atheistické Volné Myšlenky) se prohlásil za organizaci protináboženskou a zůstává jí protityrářovsky dodnes), A.B. Svojsík chodil do kostela a ve své organizaci otázku náboženskou neřešil. Bylo mi ho líto, protože to bylo velké zneuznání jeho zásluh o výchovu mládeže, která v té době ležela na srdci opravdu málo lidem.

I jako profesor se br. Svojsík osvědčil. Kázeň udržoval pohledem a tělesné slabosti neklasifikoval hůře, naopak snažil se je zlepšit volbou cviků. Pamatuji, jak se namáhal naučit mě šplhat na hladké tyči. Bez zdaru, jako mne nenačil koncentrický šplhat pro sebezáchovu.

Dnes už neskautuji. Do sedmého křížku si nesu jen krásné vzpomínky na návod br. Svojsíka být stále a na vše připraven, a dovést čelit. Čemu? Dnes už jen normálnímu konci. Snažím se o to.

Ale Vám všem Přeji, abyste se dlouho těšili radosti z činnosti, kterou do Čech zavedl nezapomenutelný A.B. Svojsík. Abyste měli stále dokořán otevřené oči a posuzovali správně okolí, abyste jako on kráčeli stále nakloněni k cíli a ve výponu na špičkách povznášeli se nad znemravenění, které vás obklopuje. Milujte přírodu jako jediného nezkaženého přítele, zamilujte si její krásu a pravdu. A zůstaňte takovými, i když budete pokrokovým okolím považováni za šosáky. Jako A.B. Svojsík.

Sao Paulo, Brazílie, v červenci 1964.

ZIRÁVY Z CHICAGA - Dne 20. září jsme konali skautský piknik ve Willow Springs. Sice od rána přšelo, ale vše bylo na 3. hodinu domluveno, tak se šlo. Pršet začalo až ve 4, a proto plánovaný táborák byl nahrazen slezinou u bratra Holečka. S chutí jsme si zazpívali několik "našich" a ukončili večerkou a stiskem rukou na dobrou noc.

Další piknik, který jsme nazvali neskautský, se konal o dva týdny později za lepšího počasí. Naše drobtina nám připravila ohníček a uvařila čaj, který jsme po důkladném průzkumu vylili. Všeobecně bylo konstatováno, že piknik byl velmi úspěšný.

Z DOPISU BR. RACKA - Ten tábor (Hostýn) byl dobrý - trochu luxusní na skautský standard, i když chudý v porovnání s tzv. prázdninovými tábory pro děti v USA. Setkal jsem se tam prozřetelnostním řízením s českým skautem (Kimem - Kolmanem), jehož jsem naposledy viděl na lesní škole před více než 30 lety a kterého jsem viděl naposled jako vlče - devítiletého kluka, jakož i s rodiči jiného vlčete, které jsem posledně potkal v 1939, kdy mu bylo devět.

TVÉ MODRÉ OČI

Tvé modré oči slzí, má milá neplač již,
my vrátíme se brzy, zdeptáme vrahů říš,
Slyš polnic melodie, jež každý dobře zná,
v nich sláva naše žije, slyš vojska vítězná.

Ref.:

Tvé modré oči, naposled zřím,
dej, ať je ještě jednou popatřím,
Tvé modré oči, štěstí je v nich,
Vás vzpomenu ve chvílích posledních.

Vy modré oči moje, chvíle teď vážná jest,
Spojenci jdou do boje, Francie hájí čest,
Tam v poli slávy věčné, kde smrti slyšet sten,
Vás modré oči věrné, chci vzpomínati jen.

Až budeš jednou státi na cestě jako dnes
a čekat až se vrátí, kdo dávno mrtev jest,
snad přinesou Ti zprávu, že v Belgii jsem pad'
za spojenců všech slávu, že umíral jsem rád.

SPRAY

Hlouček statných námořníků zpívalo si hej!
Stará jachta na svém boku nesla jméno Spray,
Kapitán se vážně díval, kterak vítr plachty
zdvihal, holario hej, holario hej.

Ref.:

Na moři kdo štěstí najde, tomu patří jen,
mořem žije, mořezajde, je však spokojen,
Jedno, zda se dočká jít, nebo zajde hned,
lhostejno zda dnes či zítra, vzdychne naposled.

Na moři se plachta zmítá v bouři prokleté,
přes palubu voda stříká všechno zamete,
Kapitánův hlas se nese: "Na svých místech
přivažte se, plachty strhněte, plachty strhněte!"

Na nebi zas měsíc svítí, bouře prchla dál,
oceán loď do svých sítí ke dnu připoutal.
Od západu vítr duje, smutná zpráva v lahvi
pluje, Spray že stroskotal, Spray že stroskotal.

BUD' PŘIPRAVEN

Hola hoši, kamarádi,
slyšte trubky jasný hlas,
signál jež tak máme rádi,
když do šiku volá nás.
Do přírody prožít volnou chvíli
Pojďte hoši z ulic, města ven
Za naší vlajkou, vesele k cíli,
Vždy za heslem svým;
"Bud' připraven!"

Ref.:

Vzhůru do svého tábora,
kde radostné kyne nám mládí,
za dobrým vůdcem,
pod svým praporem,
hurá, hurá, kamarádi!

Jak ty hory v modré dáli
vysoko se k nebi pnou,
hledme bychom vždycky stáli
za junáckou vlajkou svou!
V řadách skautských
dbáti cti a kázně,
to z nás každý měj na mysli jen,
ku předu stále,
mužně bez bázně,
hoj za heslem svým:
"Bud' připraven"

Kdyby jednou přišla chvíle
a nepřítel zazněl ryk
na obranu vlasti milé
junáci se řadí v šik.
Na svá místa, povinnost jak káže
hoj, junáci,
nadešel váš den,
kupředu stále, hrdě bez bázně,
život svůj dát vždy,
"Bud' připraven"

Za republiku předrahou,
již máme všichni tak rádi,
bez bázně spějme
pod svým praporem,
hurá, hurá, kamarádi!
